

Opcat-inspektion av Polismyndigheten, polisregion Syd, arresten Lund, den 11 och 12 oktober 2017

Inspektionens genomförande

På uppdrag av JO Cecilia Renfors genomförde föredraganden Lars Olsson, tillsammans med föredragandena Therese Persson och Simon Törnvall (protokollföreläsare), den 11 och 12 oktober 2017 en oanmäld inspektion av Polismyndigheten, polisregion Syd, arresten Lund.

Inspektionen inleddes den 11 oktober med att JO:s medarbetare togs emot av biträdande polisområdeschefen Charlotta Göransson och t.f. sektionschefen för utredningsjouren Linda Jeppsson. Därefter förevisades arrestlokalen och JO:s medarbetare samtalande med personal. En översiktlig granskning gjordes av omhändertagande- och arrestantblad med bilagor.

Inspektionen avslutades den 12 oktober med en sammanfattande genomgång med Linda Jeppsson, polisområdets ledningsstöd Ola Hörberg, samt juristen Emma Rindestam Mårtensson från polisregion Syd.

Syftet med inspektionen

Inspektionen är en del av JO:s uppdrag för att förebygga tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, Opcat-verksamheten. Denna verksamhet hade under 2017 ett fokus på vilken löpande tillsyn av frihetsberövade som utförs i syfte att skydda deras liv och hälsa.

Opcat är den engelska förkortningen av tilläggsprotokollet till FN:s tortyrkonvention (Optional Protocol to the Convention against Torture). Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I Sverige har JO tilldelats detta uppdrag. Information om JO:s Opcat-verksamhet finns på JO:s webbplats.

Uttalande av JO Renfors med anledning av inspektionen

Protokollet innehåller avslutningsvis uttalanden av JO Cecilia Renfors.

lakttagelser och upplysningar vid inspektionen

Organisation

Arresten ligger i polishuset i Lund och har 6 tillnyktringsceller, 16 anhållningsceller och en väntarrest. Under 2016 togs 653 anhållna, 353 gripna och 722 personer som hade omhändertagits med stöd av lagen om omhändertagande av berusade personer m.m. (LOB) in i arresten. Det finns inte någon tillnyktringsenhet i Lund. Det fanns inga intagna i arresten under de tider JO:s medarbetare genomförde inspektionen.

Bemanning och kompetens

En jourförundersökningsledare med funktion som inre befäl på polisstationen finns på plats dygnet runt och ansvarar för den löpande verksamheten i arresten.

Arresten har ca 11 arrestvakter som är anställda av Polismyndigheten. De är indelade i turlag som leds av gruppchefer. Minst två arrestvakter är i tjänst alla tider på dygnet. Under nätter mot lördagar och söndagar förstärks bemanningen med ytterligare en arrestvakt. Vid valborgsfirande och andra tillfällen då det väntas en hög beläggning i arresten ser man till att det finns extra bemanning. Behövs det personal på grund av oförutsedda händelser kan poliser få tjänstgöra som arrestvakter.

Arrestvakterna arbetar i fasta par som består av en man och en kvinna. Utöver sedvanliga uppgifter som arrestvakt är de behjälpliga med att fotografera och ta fingeravtryck på intagna, samt genomföra urin- och alkoholutandningsprov.

Om det inte finns några intagna i arresten har arrestvakterna andra arbetsuppgifter, t.ex. att bistå vid fotokonfrontationer, registrera information om olyckor och skador i trafiken i systemet STRADA, eller genomföra inköp.

Alla nya arrestvakter får gå en 14 dagar lång utbildning som polisregion Syd anordnar. Därefter går de tillsammans med en erfaren kollega under några arbetspass innan de får börja arbeta självständigt.

Vid samtal med personal framkom att en arrestvakt hade tjänstgjort i arresten Lund sedan 2010 utan att ha fått gå polisregionens arrestvaksutbildning. Vidare framkom att det finns tjänsteföreskrifter som ibland revideras och distribueras via mejl, men att dessa vanligtvis inte används i praktiken. Det är upp till de nyanställda arrestvakterna att lära sig arbetet genom att lyssna, anteckna och ställa frågor under de pass då de går tillsammans med en erfaren kollega. De nyanställda får en checklista där de kan bocka av olika moment som genomförts under introduktionen, bl.a. om brand, sjukvård, larm och administration. Det finns inga andra skriftliga instruktioner eller rutiner för arbetet i arresten som arrestvakterna känner till.

Under granskningen av handlingar noterade JO:s medarbetare att den aktuella tjänsteföreskriften för arrestverksamheten är från juni 2012 (Tjänsteföreskrift, Arrestverksamheten inom Polismyndigheten i Skåne, saknr 253-1).

Områdesföreskriften för polisarresten i Lund är från augusti 2012.

Enligt ledningen för polisområdet är de enda aktuella skriftliga riktlinjer och rutiner som finns för verksamheten de olika utkast till arresthandbok som vid tiden för inspektionen höll på att tas fram av Polismyndigheten.

Den fysiska miljön

Celler

En av arrestens båda korridorer innehåller tillnyktringsceller med endast madrass på golvet och två celler för gripna inredda med en fast monterad brits. Duschrum och toaletter finns i korridoren. Ljusinsläppet sker genom fönster i cellernas tak.

Den andra korridoren har anhållningsceller av äldre slag som är utrustade med en fast brits, bord och sittplats. En cell är utrustad med toalett. Cellernas fönster vetter mot arrestens rastgårdar och är försedda med plastfilm för att hindra intagna från att se varandra. I flera av cellerna hade målarfärgen på väggarna spruckit och gick att peta loss i större bitar. Ingen av cellerna är anpassad för intagna med fysiska funktionshinder. JO:s medarbetare upplevde cellerna som mörka och med starkt begränsat dagsljus.

Det finns ytterligare två anhållningsceller som är belägna något avsides i arrestlokalen. Dessa är av modernare typ och har nyare inredning samt toalett och handfat. Cellerna har fönster som vetter mot polishusets personalentré och en innergård som nyttjas av personalen, framför allt på sommarhalvåret. Fönsterna är frostade och försedda med persienner. Det går således varken att se ut från eller se in i cellen genom fönstret. Arrestvakterna har inte egen tillgång till den vev som behövs för att justera persiennerna och därmed reglera ljusinsläppet till cellen, utan måste kalla på annan personal som kommer med den.

JO:s medarbetare noterade en frän doft i arrestlokalen. Enligt personalen är det ventilationsproblem överallt i polishuset och det luktar normalt sett på detta vis i arresten.

Väntarrest

I arrestintaget finns också en s.k. väntarrest bestående av ett rum inredd med en fast monterad bänk samt en galonmadrass. Dörren saknar låsanordning, men på insidan av dörren finns inget handtag vilket betyder att om dörren stängs är det omöjligt för någon inne i rummet att öppna den på egen hand. Inne i rummet finns det varken stentofon eller något annat elektroniskt system att påkalla arrestvakternas uppmärksamhet med. Rummet är utom hörhåll från arrestvakternas personalutrymme. Den som befinner sig i rummet med stängd dörr kan alltså endast påkalla uppmärksamhet genom att knacka på dörren eller ropa om någon i personalen befinner sig i utrymmena nära väntarresten.

Väntarresten används enligt personalen för tillfällig placering av personer som är medtagna till förhör eller som är föremål för provtagning av olika slag eller som behöver göra ett kortare transportuppehåll. Personer som placeras i väntarresten genomgår endast delvis samma inskrivningsprocedur som de frihetsberövade som skrivs in i arresten.

Enligt personalen kan väntarresten användas för förvaring av personer upp till fem timmar. Det beslutas inte uttryckligen om tillsyn för de personer som förvaras där, men det finns en outtalad regel bland arrestvakterna om att se till dem. Arrestvakterna avgör själva hur ofta tillsyn ska ske. Det har enligt den personal JO:s medarbetare samtalade med aldrig förekommit att någon som placerats i väntarresten glömts bort.

Vid granskning av arrestant- och omhändertagandeblad noterade JO:s medarbetare att en 17-åring vid ett tillfälle i oktober 2017 placerats i väntarresten under 30 minuter i avvaktan på transport till ett ungdomshem. Av dokumentationen framgick inte om han förvarats i väntarresten ensam eller tillsammans med personal eller om dörren varit stängd eller öppen eller om han varit föremål för tillsyn.

Dubbelbeläggning

Det har enligt personalen inte förekommit någon dubbelbeläggning i arresten under 2017.

Kameraövervakning

Arrestlokalerna, däribland arrestintaget, korridorer, och rastgårdar, är övervakade av kameror med rörelsedetektorer. Kamerorna är ständigt påslagna men när det inte är någon rörelse sker det inte någon inspelning. Kamera-bilderna kan ses av den arrestvakt som bemannar en övervakningscentral som finns i arrestlokalerna.

Utomhusvistelse

Arresten har tre rastgårdar. Varje rastgård har tre heltäckande väggar. Väggen mot rastgårdskorridoren och taket är täckta med en slags stålträskonstruktion som går att se igenom. Delar av rastgårdarnas tak är helt täckta för att ge skydd mot nederbörd.

JO:s medarbetare upplevde att rastgårdarna gav ett kallt och sterilt intryck.

Inskrivning

Inskrivningen genomförs i ett av arrestintagets två avvisiteringsutrymmen och tar 10–20 minuter. Kroppsbesiktning genomförs vanligtvis i någon av arrestcellerna.

De poliser som för in den frihetsberövade till arresten har med sig ett koncept till arrestant- eller omhändertagandeblad där vissa uppgifter om personen fylls i, bl.a. om sjukdomar, mediciner och skador. Inre befäl genomför förmans-

prövning av den frihetsberövade på plats i arrestintaget och ställer bl.a. frågor om den intagnes hälsostatus.

Arrestvakterna är ansvariga för att fylla i Polismyndighetens säkerhetsbedömningsblankett i elektronisk form och ställer i anslutning till inskrivningen därför kompletterande frågor till den frihetsberövade utifrån vad som anges i blanketten. Den frihetsberövades svar på de frågor som ställts under förmansprövningen om t.ex. hälsa noteras också. Arrestvakterna gör även register-slagningar avseende den frihetsberövade i systemet Polisens Multifråga (PMF) för att se om han eller hon är efterlyst, tidigare har begått brott, eller förekommit i hot- och våldsammanhang. När säkerhetsbedömningsblanketten är ifylld skrivs den ut och en arrestvakt ger den till det inre befälet som genomför eventuella dubbelkontroller och signerar blanketten.

Vid handlingsgranskningen noterade JO:s medarbetare att säkerhetsbedömningsblankettens rad för om den intagne uppvisar eller uttalar tecken på psykisk ohälsa vanligen inte var ifylld. Personalen uppgav vid samtal att det kan vara svårt att göra en bedömning av om den frihetsberövade uppvisar eller uttalar tecken på psykisk ohälsa. Personalen anser att varken arrestvakterna eller poliserna som tjänstgör som inre befäl har tillräckliga kunskaper för sådana bedömningar.

JO:s medarbetare noterade att det på flera blanketter avseende intagna i arresten inte går att utläsa av signaturerna vem som gjort säkerhetsbedömningen. I vissa fall fanns det ingen uppgift överhuvudtaget om vem som gjort säkerhetsbedömningen.

Tillsyn

Rutinerna vid tillsyn

I samband med inskrivningen bestämmer det inre befälet med vilken frekvens den frihetsberövade ska ses till. De som omhändertagits på grund av berusning ses till högst var 15:e minut och intagna som är gripna eller anhållna ses till minst en gång i timmen. Tillsynsfrekvensen anges på säkerhetsbedömningsblanketten.

Arrestvakterna utför tillsyn genom att titta in i cellen genom en lucka som finns i dörren. För de som omhändertagits på grund av berusning finns tillsynsbladet fäst på de intagnas celldörrar. Tillsynsbladen beträffande gripna och anhållna förvaras i en pärm på arrestvakternas kontor. Om det är många intagna i arresten har vakterna antingen med sig pärmen när de utför tillsyn, eller för egna anteckningar över när tillsynen gjorts och dokumenterar i tillsynsbladet efteråt.

JO:s medarbetare noterade att två olika tillsynsblad används i arresten. Det vanligast förekommande för intagna misstänka för brott är ett slags dagsboksblad avsett att även notera andra slags uppgifter på, bl.a. dagliga rutiner, kontaktuppgifter till försvarare, uppgifter om medicin m.m. Beträffande tillsyn finns i bladet en tabell där det kan anges att tillsyn skett.

Tidsangivelserna 01.00, 02.00, 03.00 osv. är förtryckta i tabellen. Det finns inget utrymme i tabellen att notera uppgifter om när tillsynen faktiskt ägde rum eller den intagnes status i samband med tillsynen. Det finns ett litet utrymme för anteckningar på bladet.

Det andra slaget av tillsynsblad är utformat som en tabell där dygnets timmar är indelade i 12 fält för signering av tillsyn i lägst fem minuters intervall. Fälten är avsedda endast för signering av utförd tillsyn, men varje timme har en extra rad där det går att göra anteckningar om den intagne.

Vid granskningen av hur tillsyn dokumenteras noterade JO:s medarbetare att tillsynsbladets utformning gör att tillsyn alltid anges ha ägt rum på klockslaget 00 vid användning av tillsynsbladet för gripna och anhållna. Är det tätare tillsyn används det andra tillsynsbladet och då signeras tillsyn vid kvartstillsyn på varje timmes klockslag 00, 15, 30 och 45. Det går inte att se några iakttagelser av den intagnes status, vad den intagne gör i cellen, eller några övriga omständigheter, i anslutning till varje tillsynstillfälle. Särskilda händelser antecknas i en del fall i marginalen på tillsynsbladen.

Dokumentation av tillsynen av en underårig

Ett omhändertagandeblad avsåg en person under 18 år som omhändertagits på grund av berusning på eftermiddagen den 30 april 2017 och satts in i arresten kl. 14.48. I marginalen under rubriken Frigivning angavs att den intagne förts från arresten med ambulans kl. 17.58 efter tydliga tecken på dålig fysisk status. Säkerhetsbedömningen i samband med intagningen hade föranlett en bedömning av 15 minuters tillsyn (det framgår inte av blanketten vem som gjort bedömningen). Enligt signaturer på tillsynsbladet hade tillsyn ägt rum med denna frekvens under ca tre timmar men det saknas helt löpande noteringar på tillsynsbladet om den intagnes status.

I en tjänsteanteckning som upprättats kl. 21.17 den 30 april av det inre befäl som beslutat att den underåriga skulle sättas in i arresten, anges att den intagne setts till av en sjuksköterska på plats flera gånger utöver arrestvakternas tillsyn. Den intagne kunde enligt tjänsteanteckningen sitta upp och uppge namn och var han bodde kl. 16.50, och hade en del kraftiga uppkastningar efter det. Några minuter efter den sista tillsynen, som ska ägt rum kl. 17.45, ser det inre befälet till den intagne och noterar att det kommer fradga ur hans mun och att det rycker i honom. Efter att befälet tillkallat annan personal och sjuksköterska larmas ambulans och den intagne förs till barnakuten.

Information om rättigheter

Skriftlig och muntlig information

Frihetsberövade som är misstänkta för brott får i samband med inskrivningen Polismyndighetens informationsblad om rättigheter för den som är misstänkt för brott (Information till misstänkta och frihetsberövade). Informationsbladet finns

på olika språk. JO:s medarbetare noterade att informationsbladet hade en blank baksida och alltså saknade en sida med text.

Frihetsberövade som är omhändertagna enligt polislagen eller andra lagar får endast muntlig information om grunden för frihetsberövandet. Informationen ges av det inre befälet i samband med förmansprövningen. Om den som är omhändertagen på grund av berusning inte talar samma språk som arrestpersonalen får den frihetsberövade varken muntlig eller skriftlig information.

Tillsynsbladet innehåller en rubrik under vilken personalen ska notera om information lämnats till den frihetsberövade eller om denne känner till informationen som ska lämnas (en ruta anger om information är lämnad och en annan om information är känd). JO:s medarbetare kunde vid handlingsgranskning konstatera att det ibland inte hade noterats något alls under den rubriken.

Underrättelse till närstående

De intagna tillfrågas inte rutinemässigt av personalen om de vill att någon anhörig ska underrättas om att de är frihetsberövade. Anhöriga kontaktas först om någon intagen begär det. Beträffande de som är misstänkta för brott är det åklagaren som beslutar om underrättelse ska ske.

Hälso- och sjukvård

Det finns normalt ingen anställd sjukvårdspersonal som tjänstgör i arresten. Vid tillfällen då det väntas en hög beläggning, t.ex. valborgsfirande, finns det dock sjukvårdspersonal på plats. Det är det inre befälet som beslutar om en intagen ska transporteras till sjukhus för vård. Sjukvårdsinrättningen ska i de fallen alltid informeras i förväg. Vid akut behov av vård tillkallas ambulans eller läkarbil.

Medicinhandling

Det inre befälet beslutar om den frihetsberövade ska få tillgång till medicin som han eller hon haft med sig till arresten eller om polisen behöver hämta medicin. Den frihetsberövade tillåts bara självmedicinera om hans eller hennes namn står på medicinförpackningen. Arrestvakterna kontrollerar all medicin som de frihetsberövade har med sig till arresten.

Avslutande genomgång

Vid en avslutande genomgång redogjorde JO:s medarbetare för sina iakttagelser från inspektionen. Polismyndighetens företrädare anförde bl.a. följande.

Kompetens

De arrestvakter som tjänstgjort längst tid har genomgått en utbildning som anordnades av den gamla polisorganisationen. Alla anställda arrestvakter har dock en utbildning som motsvarar den nuvarande som anordnas av polisregion Syd.

Det behövs skriftliga instruktioner på lokal nivå som tydligt anger hur arbetet i arresten ska gå till. Instruktioner och rutiner håller nu på att tas fram lokalt i Lund. Dröjsmålet med att påbörja arbetet har berott på att man inväntat att Polismyndighetens nationella arresthandbok ska fastställas. Utkasten till arresthandbok har skickats på remiss bl.a. till gruppcheferna i arresten. Utkasten har använts som vägledning för hur man ska arbeta i avvaktan på att handboken fastställs.

Fysisk miljö

Det är ventilationsproblem i hela polishuset, inte bara i arresten. Fastighetsägaren arbetar med att försöka finna en lösning.

Säkerhetsbedömning

Säkerhetsbedömningsblanketterna ska undertecknas på ett sådant sätt att det går att utläsa vem som genomfört bedömningen.

Frågan om den frihetsberövade uppvisar eller uttalar tecken på psykisk ohälsa är formulerad så att det framstår som att personalen ska bedöma den frihetsberövades eventuella psykiska ohälsa. Personalen känner en tveksamhet, och upplever ett obehag, inför att göra en sådan bedömning, bl.a. eftersom blanketten arkiveras. Därför är det endast självklara tecken på psykisk ohälsa som antecknas.

Anledningen till att såväl ingripande polispatrull som arrestpersonalen och inre befäl ställer frågor till den frihetsberövade om hans eller hennes hälsa är att man vill säkerställa att ingen information går förlorad.

Tillsyn

Det bör i tillsynsbladet tydligt framgå vem i personalen det är som signerat, gjort anteckningar eller fattat olika slags beslut. Motiveringar till beslut ska också framgå tydligt.

Information om rättigheter

Att frihetsberövade som är misstänkta för brott endast får första sidan av Polismyndighetens informationsblad om rättigheter beror på ett förbiseende när det kopierades upp.

Frihetsberövade som inte är misstänkta för brott får inte någon skriftlig information om sina rättigheter och skyldigheter.

Tillsynsbladet med utrymme för att anteckna att information lämnats till de intagna är lokalt framtaget i avvaktan på att Polismyndigheten fastställer ett sådant dokument på nationell nivå. Om det markeras att informationen är känd innebär det att den frihetsberövade känner till informationen som brukar lämnas och har uppgett att han eller hon inte behöver få den igen.

Underrättelse till närstående

Man behöver bli bättre på att fråga samtliga frihetsberövade om de önskar att deras närstående ska underrättas om frihetsberövandet. All personal som tjänstgör i arresten behöver informeras om de bestämmelser som gäller.

Väntarresten

Iakttagelserna om att den som förvaras i väntarresten inte kan kommunicera inifrån den och att det inte finns något handtag på insidan av dörren är korrekta. Utrymmet används i praktiken främst till kroppsvisitationer av frihetsberövade kvinnor. I övrigt används väntarresten mycket restriktivt och endast efter beslut av inre befäl.

Protokollförare vid inspektionen var Simon Törnvall.

Justeras den 19 mars 2018

Lars Olsson

Uttalande

Jag har tagit del av protokollet, som föranleder följande uttalanden från min sida.

Skriftliga rutiner för arrestverksamheten

Av protokollet framgår att det inte finns någon tjänsteföreskrift för den nya polisorganisationen eller någon skriftlig rutin för arrestverksamheten. Nya arrestvakter har i praktiken ett eget ansvar för att lära sig rutiner och arbetsuppgifter i arresten genom att tjänstgöra tillsammans med erfarna kollegor.

Med anledning av vad som kommit fram vill jag framhålla att avsaknaden av skriftliga rutiner innebär risker för att de intagnas rättigheter inte blir tillgodosedda. Jag förutsätter att Polismyndigheten snarast ser till att skriftliga arbetsrutiner upprättas och att arrestpersonalen informeras om dem.

Fysisk miljö

I protokollet redogörs för den bristfälliga standarden i fråga om ljusinsläpp i anhållningscellerna. Ett förvaringsrum ska vara försett med fönster så att det kommer in tillräckligt med dagsljus.

Jag förutsätter att Polismyndigheten vidtar åtgärder för att öka ljusinsläppet i celler där anhållna kan placeras (se 2 § första stycket förordningen om utformningen av häkten och polisarrester).

Säkerhetsbedömning

Enligt protokollet går det inte alltid att utläsa av den säkerhetsbedömningsblankett som används vem som beslutat om tillsyn och tillsynsfrekvens. Det saknas i vissa fall helt uppgift om vem som genomfört säkerhetsbedömningen. Det är ett grundläggande krav ur rättssäkerhets- och kontrollsynpunkt att beslut och åtgärder dokumenteras i enlighet med de bestämmelser som gäller. Det är vidare viktigt att den dokumentation som görs återspeglar den ansvarsfördelning som råder. Polismyndigheten bör mot denna bakgrund se över rutinerna för dokumentation av säkerhetsbedömningar i arresten i Lund.

Tillsyn

Jag noterar att tillsynsbladen saknar anteckningar om iakttagelser och andra väsentliga omständigheter från tillsynstillfällena, t.ex. i det fall som rör en underårig intagen som efter några timmar fördes i ambulans från arresten. Att notera mer information, t.ex. om den intagne sover eller är vaken, gör det möjligt att i efterhand granska om något särskilt har inträffat under den intagnes vistelse i arresten och hur hanterats. Sådan information är också av vikt för personalen vid tillsynen av den intagne. Med anledning av att händelseförloppet när det gäller det nyss nämnda omhändertagandet redogörs för i en anteckning som upprättats efter det att den intagne lämnat arresten, vill jag stryka under att dokumentation vid tillsyn självfallet ska ske löpande.

Av tillsynsbladen framgår vidare att tidpunkten för tillsyn vid kvartstillsyn genomgående anges ha ägt rum på klockslagen 00, 15, 30 och 45, och, vid tillsyn varje timme, på klockslaget 00. Av iakttagelserna framgår det också att det förekommer att personalen även för separata anteckningar vid tillsyn och först i efterhand signerar tillsynsbladen. Jag vill betona att dokumentationen av tillsyn måste återge den faktiska tidpunkten för när tillsyn skett. Det är naturligtvis oacceptabelt att det som dokumenteras inte stämmer överens med vad som faktiskt inträffat. Tidsangivelsen kan ha en avgörande betydelse för att i efterhand kunna granska vad som hänt en intagen. Det är ett grundläggande krav ur rättssäkerhets- och kontrollsynpunkt att dokumentationen sker i enlighet med gällande regelverk.

Jag vill upprepa vad jag tidigare uttalat i samband med Opcat-inspektioner om att Polismyndigheten bör säkerställa att en rutin införs för en noggrann dokumentation av de intagnas status (se t.ex. protokollet från Opcat-inspektionen av arresten Katrineholm den 12 november 2014, dnr 6291-2014).

I sammanhanget vill jag också nämna mitt beslut av den 30 januari 2018 som bl.a. rör brister i tillsyn av en kvinna omhändertagen för berusning som avled i arresten Lund i november 2016 (dnr 7054-2016). I beslutet uttalar jag att dokumentationsbrister påverkar förtroendet för polisen på ett negativt sätt och innebär att det med visst fog kan ifrågasättas om en åtgärd har genomförts i enlighet med de regler som gäller.

Information om rättigheter

Alla som tas in i en arrest ska som huvudregel få skriftlig information om sina rättigheter och skyldigheter och det ska dokumenteras att informationen har lämnats (se 1 kap. 4 § Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om polisarrest, PMFS 2015:7, FAP 102-1). Det har i protokollet kommit fram att skriftlig information om rättigheter delas ut till gripna och anhållna, men inte till de som omhändertagits på grund av berusning eller andra frihetsberövade.

Jag vill påminna Polismyndigheten om skyldigheten att informera alla intagna i arrest om deras rättigheter och att det av föreskrifterna numera uttryckligen framgår att informationen, som huvudregel, ska lämnas skriftligt, och att det ska dokumenteras att det har skett. Det är inte godtagbart att arresten i Lund inte har rutiner som säkerställer att föreskrifterna efterlevs. Jag förutsätter att detta åtgärdas.

Underrättelse till närstående

Av protokollet framgår att de intagna i arresten inte tillfrågas av personalen om de vill att någon närstående ska underrättas om frihetsberövandet.

Jag vill därför erinra om de skyldigheter som gäller i fråga om underrättelse till intagnas närstående (se 24 kap. 21 a § rättegångsbalken, 17 a § polislagen och 3 § häktesförordningen samt bl.a. ärendena JO 2012/13 s. 165, dnr 3682-2011, JO 2013/14 s. 222, dnr 2293-2012, och protokoll från min inspektion av

lokalpolisområde Malmö Norr den 14–16 november 2017, dnr 7022-2017). Det finns också i fråga om underrättelser till närstående anledning att erinra om dokumentationskravet i Polismyndighetens föreskrifter. Jag förutsätter att Polismyndigheten vidtar åtgärder för att komma till rätta också med denna brist.

Väntarresten

Av protokollet framgår att det finns en s.k. väntarrest i arrestintaget där personer kan förvaras i upp till fem timmar, utan att ha genomgått en inskrivning i arresten och utan att själva kunna ta sig ut. Att det saknas ett signalsystem för den intagne att påkalla uppmärksamhet med i rummet är inte förenligt med kraven på ett förvaringsrum (se 3 § andra stycket förordningen om utformningen av häkten och polisarrester). Med väntarrestens nuvarande utformning bör Polismyndigheten avstå från att placera personer där om de inte vistas där tillsammans med personal eller med öppen dörr.

I övrigt föranleder protokollet inte några uttalanden från min sida.

Cecilia Renfors

2018-03-19